

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI

HRVATSKI JEZIK

PROBNI ISPIT DRŽAVNE MATURE

šk. god. 2024./2025.

ČITANJE, KNJIŽEVNOST I HRVATSKI JEZIK

HRV.68.HR.T.K1.44

58091

Način označavanja odgovora na listu za odgovore:

A	☒	B	☐	C	☐
---	-------------------------------------	---	--------------------------	---	--------------------------

Način ispravljanja pogrešaka na listu za odgovore:

A	☒	B	☐	C	☒	c	IK
---	-------------------------------------	---	--------------------------	---	-------------------------------------	---	----

Prepisan točan odgovor

Paraf (skraćeni potpis)

PRITISNUTI OVDJE I OTRGNUTI!

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

PROBNI ISPIT DRŽAVNE MATURE

HRVATSKI JEZIK

Čitanje, književnost i hrvatski jezik

1 2 3 4 5 7 8 9 0

Identifikacijska naljepnica
PAŽLJIVO NALIJEPI!

H
R
V
1

List za odgovore

D-S068

1.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
2.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
3.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
4.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
5.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
6.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
7.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
8.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
9.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
10.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
11.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
12.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
13.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
14.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
15.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
16.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
17.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
18.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
19.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
20.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐

21.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
22.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
23.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
24.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
25.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
26.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
27.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
28.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
29.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
30.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
31.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
32.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
33.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
34.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
35.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
36.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
37.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
38.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
39.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
40.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐

Nastavak na poledini

Šifra ocjenjivača: _____

HRV.68.HR.T.L1.02

58092

NE FOTOKOPIRATI
OBRAZAC SE ČITA OPTIČKI

NE PISATI PREKO
POLJA ZA ODGOVORE

Označavati ovako: **X**

HRV1

41. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐42. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐43. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐44. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐45. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐46. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐47. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐48. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐49. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐50. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐51. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐52. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐53. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐54. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐55. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐56. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐57. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐58.1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐58.2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐58.3. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐58.4. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐58.5. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte **sve** upute i **slijedite ih**.

Ne okrećite stranicu i **ne rješavajte** zadatke dok to **ne odobri** voditelj ispitne prostorije.

Ispit traje **100** minuta.

Ispred svake skupine zadataka **uputa** je za rješavanje.

Pozorno je pročitajte.

Možete pisati po stranicama ove ispitne knjižice, ali **odgovore** morate **označiti** znakom **X** na **listu za odgovore**.

Na **2.** stranici ove ispitne knjižice prikazan je **način označavanja odgovora** i načini **ispravljanja pogrešaka**.

Pri ispravljanju pogrešaka potrebno je staviti **paraf** (isključivo **skraćeni** potpis, a **ne puno** ime i prezime).

Upotrebljavajte **isključivo kemijsku** olovku kojom se piše **plavom** ili **crnom** bojom.

Kad riješite zadatke, **provjerite** odgovore.

Provjerite jeste li **nalijepili** identifikacijske naljepnice na **sve** ispitne materijale.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima **42** stranice, od toga **1 praznu**.

I. Čitanje

Zadatci s polaznim tekstom

Zadatci višestrukoga izbora

U zadatcima višestrukoga izbora **od više** ponuđenih odgovora samo je **jedan točan**.

Točan odgovor morate **označiti** znakom **X** na **listu za odgovore**.

Točan odgovor donosi **jedan bod**.

Zadatci **od 1. do 30.** odnose se na **polazne tekstove**.

„Sudbine u ponoć”

Obrazi su teški vise... dogaraju oči
mutne vlažne prazne

U očima poumirale duše
(Zastrta okna praznih tamnih kuća)

Bijela svjetla šúme

Na stolovima čaše pune alkohola

Tekućina ulijeva težinu
u pokrete

ljudska tijela prečinja¹ u neke pomične i teške
kipove od drva

¹ **prečinja** – pretvara

Žena

što sja žarkim bojama odijela
namirisanom bijelom puti tijela
ne budi više požude
uzdignutim ostrim smijehom

Crvena i hladna srca muklo kao ure tuku

Čovjek

podignut od stola
nekim zovom koji on sâm čuje
koraca u noć svoje zadnje korake

Mjesec

– okrugla crvena glava –
smije se neopažen kroz prozor
dok raste pometnja
u ovaj prostor izgubljenih tijela

Antun Branko Šimić

1. Koja je **tema** pjesme?

- A. pjesnikovo žaljenje zbog smrti bliske osobe
- B. pjesnikov doživljaj čovjekove egzistencije
- C. uživanje u noćnome pejzažu
- D. sjećanje na nesretnu ljubav

(1 bod)

2. Na koji **motiv** upućuje **podcrtana metafora** u sljedećemu stihu?

„(Zastrta okna praznih tamnih kuća)”

- A. na obraze
- B. na oči
- C. na svjetla
- D. na mjesec

(1 bod)

3. Kakvima su **prikazani ljudi** u sljedećim stihovima?

„Obrazi su teški vise... dogaraju oči
mutne vlažne prazne”

- A. nesretnima
- B. sebičnima
- C. slijepima
- D. zavidnima

(1 bod)

4. Koja se od sljedećih tvrdnja **ne odnosi** na pjesmu „Sudbine u ponoć”?

- A. U pjesmi je prisutan motiv prolaznosti.
- B. U pjesmi je prisutna simbolika boja.
- C. Pjesma je pisana vezanim stihom.
- D. Pjesma je grafički strukturirana.

(1 bod)

5. Kojoj **književnoj poetici** pripada pjesma „Sudbine u ponoć”?

- A. ekspresionističkoj
- B. impresionističkoj
- C. romantičarskoj
- D. simbolističkoj

(1 bod)

Antun Gustav Matoš, „Kip domovine leta 188*”

Kada se ušeptrljiše Zagrepčani radi onijeh grbova na zgradi državne financije, zovne usplahirena vlast u pomoć vojsku.

Bijaše to treći dan „bune”.

Jutro toplo, sunčano. Nebom se nepomično pružio samo jedan, crn i duguljast oblačak:

mniš e je kroz pukotinu modrog plašta nebeskog prokuljao dim.

– Vojska ide, ide vojska!

I za tili časak prsne šarena gužva. Odvulala se kao pred kakom grozovitom istragom, a na pustom Trgu Jelačićevu ostadoše samo piljarički stolovi i stočići.

Za tren oka zabravilo vrata kućna i dućanska.

Tišina kao pred groznom bitkom!

Malo, a iz Bakačeve ulice kao da šušnu lišće, kao da pljusnu kiša – i diže se bahat kopita.

– Soldati ideju, bežimo!

– Nedem, makar fratri padali!

– Ali, Pepica, draga, lublena Pepica...

– Nedem, Joškec, nedem! Kaj mi moreju ovi grintavci? Ja nis' niš kriva!

To govori tik do spomenika usamljen par: guravi piljar¹ Pogačić i pretila gospa Pogačićka, koja se ujezerila na svom tronošku kao u staro mirno doba.

I zarudi prvi red konjice.

– Pepica, za pet ran Kristušovih, smili mi se! Hodi!

Buju te fundali ovi mađarski hajuši.²

I niz modruljasti se nos poštovanog purgara³ prosu voda iz očiju.

– Ali, Pepica, draga, lublena Pepica!

¹ **piljar** – prodavač voća i povrća na tržnici

² „**Buju te fundali ovi mađarski hajuši.**” – Ubit će te ove mađarske bitange.

³ **purgar** – građanin Zagreba

– Nedem, Jožica, magari⁴ najdepši⁵ fratri padali.

Tutnji već i gromori: sad će zapljusnuti crveni eskadron.

– Pepica! Jojček, kaj bu z nas!

I čestiti se purgar zdvojno okrene na peti i stane strugati, strugati niz čaršiju.

– Fuj te budi, pajcek vušivi!

Drekne i pljune za njim.

Konjica joj se već kasom sasvijem prikučila.

Tek sada kada se osjeti sama, napuštena, a motreći sve jasnije i jasnije bijesna, blesasta lica i gole ćorde⁶ – uhvati babu grdan strah. Ujelo ju nešto duboko u grudima, koljena joj se kucnu, ona dva-tri zuba zacvokotaju, a pred očima joj se zamagli.

Šćućuri se i stane gristi nokte. Učini joj se da ju onaj bucmasti oficir s iglastim brcima gleda pakosno, zlurado.

– Lezi, babo! – dreknu neko.

A ona potresena skoči na noge junačke i baci kao molitven pogled na sionog Bana: u sunčanom se zlatu blista kalpak⁷ i menten⁸, a ljuta mu se krivošija⁹ u snažnoj desnici kao zapalila...

I u babinoj duši sine dan kada ga je djevojkom ovdje gledala s njegovim „ilercima”.

Uto bocne onaj časnik svog konja i uz urnebesni hura i smijeh preskoči poštovanu „tovarušicu”¹⁰ općepoznatog purgara Pogačića. Zemlja zatutnji, a gusa¹¹ poleti kao vijor preko piljarskih klupa i stočića.

⁴ **magari** – makar

⁵ **najdepši** – najdeblji

⁶ **ćorda** – zakrivljena sablja

⁷ **kalpak** – svečana krznena kapa

⁸ **menten** – svečani ogrtač

⁹ **krivošija** – zakrivljena sablja

¹⁰ „**tovarušica**” – bračna družica, supruga

¹¹ **gusa** – razbojnička četa

6. Koja je **tema** polaznoga teksta?

- A. bitka za vrijeme pobune Zagrepčana protiv Mađara
- B. zaključavanje trgovina i kuća uoči dolaska konjice
- C. Pepičin prkos za vrijeme nadolazeće opasnosti
- D. prisjećanje na slavna ilirska vremena

(1 bod)

7. Na koga se odnosi **podcrtani izraz** u sljedećoj rečenici?

„Kaj mi moreju ovi grintavci?”

- A. na ilirce
- B. na pobunjenike
- C. na trgovce
- D. na vojnike

(1 bod)

8. Koji **zaključak o Pepici** proizlazi iz sljedeće rečenice?

„Nedem, Jožica, magari najdepši fratri padali.”

- A. da je ustrajna u svojoj odluci
- B. da se ne boji Jožice
- C. da je prestrašena
- D. da prezire Jožicu

(1 bod)

9. U kojoj je od sljedećih rečenica **iskazana ironija**?

- A. „Buju te fundali ovi mađarski hajuši.”
- B. „Tek sada kada se osjeti sama, napuštena, a motreći sve jasnije i jasnije bijesna, blesasta lica i gole ćorde – uhvati babu grdan strah.”
- C. „Učini joj se da ju onaj buc masti oficir s iglastim brcima gleda pakosno, zlorado.”
- D. „Uto bocne onaj časnik svog konja i uz urnebesni hura i smijeh preskoči poštovanu „tovarušicu” općepoznatog purgara Pogačića.”

(1 bod)

10. Kojim se od sljedećih postupaka **postiže uvjerljiv prikaz likova**?

- A. dijalogom na kajkavskome narječju
- B. onomatopejskim izrazima
- C. upotrebom grafostilema
- D. lirskim opisom prirode

(1 bod)

Ivo Andrić, „Na Drini ćuprija”¹

U leto četvrte godine prošao je kroz kasabu² prvi voz, okićen zelenilom i zastavama. Bilo je veliko narodno veselje. (...)

Vožnja je toga dana bila besplatna. (...)

Tek sada kad je železnica ostvarena i proradila, videlo se šta to znači za most, njegovu ulogu u životu kasabe i njegovu sudbinu uopšte. Pruga je išla niz Drinu, onom strminom ispod Mejdana, usečena u breg, opasivala varoš³ i spuštala se u ravnicu kod poslednjih kuća, na obali Rzava. Tu je bila stanica. Ceo saobraćaj za ljude i robu, sa Sarajevom i preko njega sa ostalim zapadnim svetom, ostao je sada na desnoj obali Drine. Leva obala, i sa njom most, potpuno su umrtvljeni. Preko mosta je prelazio samo još svet iz sela sa leve obale Drine; seljaci sa svojim malim, pretovarenim konjima i volovskim kolima, ili konjske zaprege koje vuku drvo iz udaljenih šuma na železničku stanicu. (...)

Kiridžije⁴, konji, natkrivene arabe⁵ i staromodni mali fijakeri⁶, kojima se nekad putovalo u Sarajevo, ostali su bez posla. Putovanje nije trajalo dva puna dana, sa konakom⁷ u Rogatici, kao dosada, nego svega četiri sata. I to su bili oni brojevi od kojih svetu pamet staje, ali svet govori o njima i dalje, bez pameti, sa uzbuđenjem, računajući sve dobitke i uštede koje brzina donosi. (...)

Istina, i seljaci su se teško privikavali na železnicu. Služili su se njome, ali nisu mogli da se srode s njom i da joj uhvate ćud i naviku.

U ranu zoru oni se spuštaju s brda, sa suncem stignu u kasabu i već kod prvih dućana uzbuđeno pitaju svakog koga sretnu:

¹ **ćuprija** – most

² **kasaba** – gradić

³ **varoš** – grad

⁴ **kiridžija** – prijevoznik

⁵ **araba** – putnička ili teretna zaprežna kola

⁶ **fijaker** – dvoprežna kočija namijenjena javnomu prijevozu

⁷ **konak** – noćenje

– Je li otišla mašina?

– Da si ti živ i zdrav, rođače, otišla je davno – lažu bezdušno dokone⁸ dućandžije sa ćepenaka⁹.

– Ama, bogati?

– Sutra će druga.

Sve to pitaju ne zaustavljajući se, žureći i dalje i navikujući na žene i decu, koji zaostaju.

Tako stignu trkom na stanicu. Tu ih neko od osoblja umiri i kaže im da su prevareni i da ima još tri dobra sata do polaska voza. Tada odahnu, posedaju uza zid stanične zgrade, rasprte torbe, doručkuju, razgovaraju ili kunjaju, ali su stalno na oprezu i čim neka teretna lokomotiva negde pisne, oni poskaču i počnu da prte svoje rasturene stvari vičući:

– Ustajte! Ode mašina!

Službenik na peronu ih grdi i gura napolje:

– Ama, jesam li vam rekao da ima više od tri sata do polaska voza?

Kud ste nasrnuli? Jeste li vi pametni?

Oni se vraćaju na svoje staro mesto, sedaju ponovo, ali ih sumnja i neverica ne napuštaju. I kod prvog piska ili samo sumnjivog šuma oni će ponovo poskakati na noge i navaliti na peron, da ponovo budu vraćeni da strpljivo čekaju i pažljivo osluškiju. Jer, ma koliko da im se govori i dokazuje, u dnu svesti oni tu „mašinu” ne mogu drugačije da shvate do kao neku brzu, zagonetnu i podmuklu švapsku ujdurmu¹⁰, koja neopreznom čoveku izmakne dok on okom trepne i koja samo to i gleda: kako da prevari seljaka putnika i da ode bez njega.

⁸ **dokon** – besposlen

⁹ **ćepetak** – vratašca trgovine ili radionice

¹⁰ **ujdurma** – podvala, prijevara

11. Koja je od sljedećih tvrdnja **o seljacima točna**?

- A. Smatraju da moraju paziti da vlak ne ode bez njih.
- B. Misle da će vožnja vlakom uvijek biti besplatna.
- C. Lako se snalaze u voznome redu vlaka.
- D. Često kasne na vlak.

(1 bod)

12. Kojim **područjem** željeznička pruga **nije prolazila**?

- A. strminom ispod Mejdana
- B. lijevom obalom Drine
- C. kroz ravnicu
- D. oko grada

(1 bod)

13. U kojemu području **stanuju seljaci** koji putuju željeznicom?

- A. u brdima iznad kasabe
- B. u udaljenim šumama
- C. na obali Rzava
- D. u Rogatici

(1 bod)

14. Kojom je od sljedećih stilskih figura iskazano **kako** „seljaci putnici” **doživljavaju vlak**?

- A. eufemizmom
- B. ironijom
- C. oksimoronom
- D. personifikacijom

(1 bod)

15. U kojemu je od sljedećih dijelova polaznoga teksta **pripovjedač subjektivan**?

- A. „U leto četvrte godine prošao je kroz kasabu prvi voz, okićen zelenilom i zastavama.”
- B. „Kiridžije, konji, natkrivene arabe i staromodni mali fijakeri, kojima se nekad putovalo u Sarajevo, ostali su bez posla.”
- C. „I to su bili oni brojevi od kojih svetu pamet staje, ali svet govori o njima i dalje, bez pameti, sa uzbuđenjem, računajući sve dobitke i uštede koje brzina donosi.”
- D. „Službenik na peronu ih grdi i gura napolje:”

(1 bod)

Miroslav Krleža, „Gospoda Glembajevi”

GLEMBAY: Dakle, ti si prisustvovao toj aferi?

I ti nikome nisi rekao o tome ni slova?

LEONE: Nikome!

GLEMBAY: Neshvatljivo!

LEONE: Ja mislim da je u ovaj mah potpuno svejedno zašto ja nisam o tome nikome ništa govorio! Prije svega, ja o onoj pregaženoj starici nisam imao ni pojma. O tome opet meni nije nitko rekao ni riječi! A ti si me pitao što ja mislim o toj vašoj juridičkoj konferenciji. Molim lijepo: ja ti izlažem svoje misli! Što sam ja znao o svemu tome?

Vidim tu jednu ženu u visokom stepenu trudnoće s djetetom na sisi, u suzama, a ne puštaju je pred barunicu jer nema vizitkarte! Govori ta žena o nekim ubojstvima, o nekakvom procesu, o Singer-mašini¹ kao o svojoj najvećoj sreći! Otišao sam u dućan i kupio sam jednu Singer-mašinu i dao joj poslati na njenu adresu, „čita s jednog papirića:”

F. Canjeg, Cvjetna 163 a.

PUBA: Pa to je genijalno! Pa to je divno! I oni tebi mogu da potvrde da je ta mašina plaćena još prije nego što se je ona ubila?

LEONE: Kako to misliš? Ne razumijem!

PUBA: Pa to je, naime, jedan neobično dragocjeni fakat da li je ta mašina plaćena prije samoubojstva te žene? Verstehst du das nicht?² Na tome se može iskonstruirati nov juridički obrat stvari: po toj plaćenju mašini dobiva čitava ta smrt posve novo pravno osvjetljenje!

Njeno predsmrtno pismo je time potpuno demantirano!

LEONE: Pardon, valjda ne misliš da sam ja tu mašinu kupio za tvoje advokatske trikove? Ta mašina, to je moja „paranoidna” mašina i nema s tim juridičkim tvojim vicevima nikakve veze! Ja sam s tom singericom zakasnio na liniji svoje vlastite „paranoidne” odgovornosti!

¹ **Singer-mašina** – vrsta šivaćega stroja

² **„Verstehst du das nicht?”** – Zar ti to ne razumiješ?

16. O kojoj aferi, u kontekstu djela u cjelini, govori Glembay u sljedećoj rečenici?

„Dakle, ti si prisustvovao toj aferi?”

- A. o samoubojstvu Fanike Canjeg
- B. o utapanju Leoneove sestre
- C. o preljubu barunice Castelli
- D. o zločinu prvoga Glembaya

(1 bod)

17. Zbog kojega **razloga** Faniki Canjeg, prema Leoneovim riječima, **nije bio dopušten** posjet barunici?

- A. jer je sudjelovala u sudskome procesu
- B. jer je trebala imati posjetnicu
- C. jer je sa sobom pvela dijete
- D. jer je prijetila ubojstvom

(1 bod)

18. S kojom je **namjerom** Leone **kupio** Singer-mašinu?

- A. Htio je demantirati pismo Fanike Canjeg.
- B. Htio je utjecati na sudsku presudu.
- C. Htio je pomoći Faniki Canjeg.
- D. Htio je zaštititi barunicu.

(1 bod)

19. U kojemu je od sljedećih primjera iz polaznoga teksta **upotrijebljena ironija**?

- A. LEONE: „Prije svega, ja o onoj pregaženoj starici nisam imao ni pojma.”
- B. LEONE: „A ti si me pitao što ja mislim o toj vašoj juridičkoj konferenciji.”
- C. PUBA: „Pa to je genijalno!”
- D. PUBA: „po toj plaćenoj mašini dobiva čitava ta smrt posve novo pravno osvjetljenje!”

(1 bod)

20. Što je od sljedećega **karakteristično** za **Pubin** način **izražavanja**?

- A. Upotrebljava stručne izraze.
- B. Nastoji biti humorističan.
- C. Govori nepovezano.
- D. Sarkastičan je.

(1 bod)

Peter James i Nick Thorpe, „Antičke zalogajnice”

Malo je vjerojatno da je etiketa dopuštala imućnijim Grcima i Rimljanima da sjednu na cestu i malo založe. Zapravo je većina ljudi u starom i srednjem vijeku glavni obrok uživala kod kuće, zbog čega rani kineski restorani i jesu tako iznimni. U talijanskim su gradovima Rimskog Carstva, međutim, zalogajnice ipak živahno poslovale, brinući se za potrebe užurbanih građana iz srednje i radničke klase što su jurili na posao i s posla kući.

Ulice rimskih Pompeja, sačuvane pod vulkanskim pepelom još od erupcije Vezuva 79. godine, bile su prepune „zalogajnica” koje su – kako nam je poznato iz literarnih izvora – nekoć preko čitavoga dana posluživale jela, pića, kruh, sir, datulje, orahe, smokve i kolače. U tim se barovima točilo i vino, obično pomiješano s vodom, ali ponekad i, što zvuči čudno, s morem. U hladne se dane posluživalo vruće razvodnjeno vino, začinjeno mirodijama i počesto zaslađeno medom. Tipična je rimska zalogajnica imala tezgu popločenu komadima mramora i otvorenu prema ulici. Krčazi s vinom stavljali su se na hladan kamen kako bi piće ostalo svježije. U Pompejima su se sačuvali ostatci otprilike dvije stotine zalogajnica i točionica, a u jednoj ulici kraj javnog kupališta čak ih osam tvori jedinstven blok dug sedamdesetak metara.

Krenemo li, međutim, s legendarnijega kraja vremenskoga pravca, spomenut ćemo kako su ruševine nečega što je po svemu sudeći bila zalogajnica iskopane i na slavnom nalazištu Troje na sjeverozapadu današnje Turske. One potječu iz arheološkog sloja nastalog u trinaestom stoljeću prije Krista, dakle baš u doba odvijanja Homerova epa o Trojanskom ratu.

Odmah pokraj glavnih južnih gradskih vrata, arheolozi su pronašli kućicu koja je širokim vratima gledala na ulicu. U njoj su pak pronašli tri prostorije s velikim ognjištem, žrvanj iznad posude za skupljanje brašna, kameni kuhinjski sudoper s odvodom na ulicu, peći i kante za spremanje zaliha. Na nekoliko su mjesta bili pronađeni i ostatci nagorjele pšenice. Svemu tome nisu bile priključene nikakve stambene prostorije, a položaj zgrade kraj gradskih vrata naveo je arheologe na misao da je riječ o pekarnici ili zalogajnici, „jednoj od najstarijih poznatih”.

Homer pak često spominje silne gozbe na kojima su krkali junaci Trojanskog rata s obiju strana, i na kojima bi okretanje vola na ražnju bilo obično popraćeno lokanjem čitavih vjedrica vina i beskrajnim društvenim laprdanjem. Možda bismo sada mogli i zamisliti Hektora kako zastaje kraj gradskih vrata dohvatiti malo pite zeljanice na putu u boj s Ahilejem.

Trojanske su pretenzije na najstariju poznatu zalogajnicu bile, međutim, srušene jednim nalazom iz velikoga sumerskoga grada Ura u današnjem Iraku. Tridesetih je godina dvadesetoga stoljeća britanski arheolog sir Leonard Woolley iskopao mnoštvo njegovih širokih ulica sagrađenih u osamnaestom stoljeću prije Krista.

U njemu je jedna privatna kuća bila prepravljena probijanjem širokog prozora na ulicu, a ispod njega je bila tezga od opeke na otprilike 90 centimetara iznad razine ulice.

U istoj je prostoriji bila i velika krušna peć, a na njezinu vrhu štednjak od pune opeke s roštiljima na drveni ugljen na kojima se peklo meso.

Jedinstven raspored te kuhinje i njezina otvorenost prema ulici naveli su Woolleyja na zaključak da je tu riječ o javnoj kuhinji iz koje se prolaznicima prodavala hrana izložena na štandu. Pritom je također zamijetio, i to ne bez čuđenja, da je stil gradnje te peći stare četiri tisuće godina „savršeno istovjetan onom što ga danas nalazimo po arapskim kućama i javnim kuhinjama”.

21. Koja je **namjena** polaznoga teksta?

- A. potaknuti čitatelje na konzumaciju hrane u restoranima i zalogajnicama
- B. predstaviti čitateljima zanimljivosti iz povijesti restorana i zalogajnica
- C. uputiti čitatelje u načine pripreme hrane i pića antičkoga doba
- D. upozoriti čitatelje na upitnu kvalitetu ulične hrane

(1 bod)

22. Na kojemu su **mjestu sačuvani ostatci** jedinstvenoga bloka **od osam** zalogajnica?

- A. kraj javnoga kupališta u Pompejima
- B. kraj južnih gradskih vrata Troje
- C. u širokim ulicama grada Ura
- D. na obali antičke Grčke

(1 bod)

23. Koje je **zajedničko obilježje** drevnih zalogajnica opisanih u polaznome tekstu?

- A. Bile su namijenjene visokim društvenim slojevima.
- B. Nastale su prilagodbom privatnih kuća.
- C. Opisane su u Homerovim epovima.
- D. Bile su otvorene prema ulici.

(1 bod)

24. U kojemu je od sljedećih dijelova polaznoga teksta iznesen autorov komentar?

- A. „One potječu iz arheološkog sloja nastalog u trinaestom stoljeću prije Krista,”
- B. „Možda bismo sada mogli i zamisliti Hektora kako zastaje kraj gradskih vrata dohvatiti malo pite zeljanice na putu u boj s Ahilejem.”
- C. „Tridesetih je godina dvadesetoga stoljeća britanski arheolog sir Leonard Woolley iskopao mnoštvo njegovih širokih ulica sagrađenih u osamnaestom stoljeću prije Krista.”
- D. „U istoj je prostoriji bila i velika krušna peć, a na njezinu vrhu štednjak od pune opeke s roštiljima na drveni ugljen na kojima se peklo meso.”

(1 bod)

25. Kojim je od sljedećih postupaka **naglašen šaljiv ton polaznoga teksta?**

- A. usporedbom drevnih zalogajnica s današnjima
- B. navođenjem povijesnih činjenica
- C. depatetizacijom klasičnih likova
- D. nabranjem jela i pića

(1 bod)

Ljubica Uvodić-Vranić, „Propagandne poruke bombardiraju nas svakodnevno”

Ne samo da se ljudi hvataju na ovaj prozirni lijepak, nego mu se i rijetko suprotstavljaju.

Neki se naljute i ogorčeno odgovore te tako potvrde svoju elektroničku adresu do koje je našem „meceni” možda i stalo.

Mogli biste mi reći: „Pa što ste se toga uhvatili?!”

Te elektroničke poruke zbilja rijetko dolaze, svega jednom tjedno.” U pravu ste – rijetko dolaze. No svaki put uzmu nam poneku minutu, pa kad to pomnožimo s 52 tjedna, ispadne da izgubimo sat vremena godišnje. To, naravno, nije sve. Ima onih predivnih, odličnih elektroničkih poruka koje dobivamo nekoliko puta dnevno.

Većinu se zaista isplati otvoriti! Međutim, dan ima samo 24 sata.

Ako ste zaposleni ili prezaposleni, te su poruke velika napast.

Željeli biste ih otvoriti, a znate da morate nešto napraviti.

Oni nisu samo šarmantni kradljivci vremena. Uz e-poruku često dobijete pedeset, pa i više adresa. Osoba koja je poslala e-poruku ne briše adrese, nego ih prosljeđuje dalje. Mislim da „mecene” koje vas besplatno zabavljaju prekrasnim pejzažima i umjetničkim slikama, divnim cvijećem, svjetskim čudima to baš i žele. Stotine tisuća adresa kruže uokolo i oni ih zatim ustupaju, ali više ne besplatno, nego ih prodaju. Tako i vi i svi čija se adresa našla uz tu divnu „powerpoint”-prezentaciju poslije nekog vremena dobivate nove reklame. (...)

Reklamne poruke ne samo da su nam za petama na svakom kiosku, nego nas prate i kad idemo na putovanje.

Ogromni džamboplakati ne mogu ostati nezamijećeni.

Novine su pune reklama s fotografijama lijepih i sretnih ljudi kakvi ćemo i mi postati – čim kupimo te proizvode.

S fotografija na naslovnicama žutog i manje žutog tiska, s portala, izloga, kioska gledaju nas poznate osobe i pozivaju nas da im se divimo. One su sve

tako lijepe, njihov je ten savršen, mlade su jer im se već desetke godina sve fotografije uljepšavaju fotošopom. Novine prodaju njihovu mladost i ljepotu s još ponekom manje važnom informacijom o onome što one rade ili, još važnije, gdje su bile i s kim su viđene, što planiraju s prošlim, trenutnim i budućim vezama, u koga su zaljubljene, s kim imaju dijete ili od koga se baš ovih dana razvode.

Sve te važne vijesti prodaju novine, kao što ih prodaju i reklame na portalima i u sklopu televizijskih emisija pa se ukratko može reći sljedeće: novine prodaju poznate, a poznati prodaju novine. (...)

Gledajući tu mladost i ljepotu, mnogi se ljudi osjećaju zanemarenima i nesposobnima da ikad sebi priušte dio toga glamura koji prati poznate. U toj neravnopravnoj usporedbi osobe zaboravljaju na prave vrijednosti i osjećaju se loše zbog svojeg vanjskog izgleda.

Osobe koje se osjećaju loše ne izgledaju tako dobro kao što bi izgledale da je na njihovim licima samouvjereni osmijeh izazvan unutarnjim vrijednostima. Umjesto pretjerane brige za vanjski izgled treba osvijestiti svoje ljudske vrijednosti na kojima možemo raditi i bez skupih injekcija koje pomlađuju. Briga o vanjskom izgledu koji se nameće medijskim putem ne ostavlja dovoljno vremena ni prostora za druge aktivnosti koje bi stavile u fokus vrijednosti koje se nalaze ispod ove naše ambalaže, (...).

Najgore od svega je to što su te slike koje gledamo u velikoj mjeri lažne. Čuvena Claudia S.¹ jednom je rekla: „I ja bih voljela izgledati kao Claudia S.!”

---

¹ **Claudia S.** – Claudia Schiffer, njemački supermodel i glumica koja je vrhunac svoje popularnosti dosegla devedestih godina 20. stoljeća

26. Koja je **namjena** polaznoga teksta?

- A. potaknuti čitatelje na otvaranje elektroničkih promidžbenih poruka
- B. istaknuti prednosti tiskanih medija u odnosu na elektroničke
- C. upozoriti čitatelje na manipulaciju promidžbenim porukama
- D. zabaviti čitatelje komentarima o poznatim osobama

(1 bod)

27. Koji se od sljedećih izraza iz polaznoga teksta **ne odnosi** na **promidžbene poruke**?

- A. „prozirni lijepak”
- B. „velika napast”
- C. „dio toga glamura”
- D. „ljudske vrijednosti”

(1 bod)

28. U kojemu je od sljedećih primjera iz polaznoga teksta **prisutna ironija**?

- A. „Reklamne poruke ne samo da su nam za petama na svakom kiosku, nego nas prate i kad idemo na putovanje.”
- B. „Novine su pune reklama s fotografijama lijepih i sretnih ljudi kakvi ćemo i mi postati – čim kupimo te proizvode.”
- C. „Gledajući tu mladost i ljepotu, mnogi se ljudi osjećaju zanemarenima i nesposobnima”
- D. „Najgore od svega je to što su te slike koje gledamo u velikoj mjeri lažne.”

(1 bod)

29. Na koji se **pojam** u polaznome tekstu **odnosi riječ „ambalaža“**?

- A. na elektroničke adrese osoba
- B. na „powerpoint“-prezentacije
- C. na ljudsku vanjštinu
- D. na žuti tisak

(1 bod)

30. Koji od sljedećih dijelova polaznoga teksta **sažima** temeljnu **autoričinu poruku** čitateljima?

- A. „Ima onih predivnih, odličnih elektroničkih poruka koje dobivamo nekoliko puta dnevno. Većinu se zaista isplati otvoriti!”
- B. „S fotografija na naslovnicama žutog i manje žutog tiska, s portala, izloga, kioska gledaju nas poznate osobe i pozivaju nas da im se divimo.”
- C. „Novine prodaju njihovu mladost i ljepotu s još ponekom manje važnom informacijom o onome što one rade ili, još važnije, gdje su bile i s kim su viđene,”
- D. „Umjesto pretjerane brige za vanjski izgled treba osvijestiti svoje ljudske vrijednosti na kojima možemo raditi i bez skupih injekcija koje pomlađuju.”

(1 bod)

II. Književnost

Zadatci bez polaznoga teksta

Zadatci višestrukoga izbora

U zadatcima višestrukoga izbora **od više** ponuđenih odgovora samo je **jedan točan**.

Točan odgovor morate **označiti** znakom **X** na **listu za odgovore**.

Točan odgovor donosi **jedan bod**.

31. Koji je od sljedećih **stilskih** postupaka **upotrijebljen** u sljedećim stihovima?

„Iza mokrih njiva magle skrivaju
Kućice i toranj; sunce u ranama
Mre i motri kako mrke bivaju
Vrbe, crneći se crnim vranama.”

- A.** apostrofiranje
- B.** ironizacija
- C.** opkoračenje
- D.** parodiranje

(1 bod)

32. Koja se od sljedećih tvrdnja **odnosi na ditiramb**?

- A. To je pjesma sjetnoga ugođaja, izražava čežnju za nečim nedostižnim.
- B. To je pjesma napisana u čast pobjednika na igrama u staroj Grčkoj.
- C. To je pjesma koja zanosnim tonom slavi prirodu i životne radosti.
- D. To je kratka pjesma koja govori o prolaznosti života.

(1 bod)

33. Koje od sljedećih književnih djela **ne sadrži invokaciju**?

- A. „Eneida” Publija Vergilija Marona
- B. „Judita” Marka Marulića
- C. „Kanconijer” Francesca Petrarce
- D. „Osman” Ivana Gundulića

(1 bod)

34. Za koju je književnu vrstu karakteristična **zanimljiva fabula**, **kronološki** tijek iznošenja događaja te **psihološko-socijalna** motivacija likova koji tijekom radnje doživljavaju **karakterne promjene**?

- A. za barokni ep
- B. za klasicističku tragediju
- C. za realistički roman
- D. za simbolističku novelu

(1 bod)

35. Na koje se **književno razdoblje** odnosi sljedeća rečenica?

U književnim je djelima u prvome planu svijest književnoga lika, senzibilnoga intelektualca koji se teško uklapa u društvenu sredinu, a fabula je reducirana.

- A. na renesansu
- B. na barok
- C. na realizam
- D. na modernizam

(1 bod)

36. Na koji se **događaj** odnosi **podcrtana** riječ u stihovima iz „Dubravke” Ivana Gundulića?

„Ovo dan je ki dohodi
jednom nami na godište,
u ki slatkoj mi slobodi
činimo ovdi svetište,”

- A. na nadmetanje Gorštaka i Divjaka za Dubravkinu naklonost
- B. na vjenčanje najljepšega pastira i najljepše pastirice
- C. na Ljubdragovo obraćanje mladima
- D. na Ribarov dolazak u Dubravu

(1 bod)

37. Koja se od sljedećih tvrdnja **odnosi** na **Jurja Stipančića**?

- A. Hipersenzibilni je intelektualac i umjetnik koji ne voli svojega oca jer ga smatra odgovornim za majčinu smrt.
- B. Žrtva je očevih ambicija, sebičan i bezosjećajan te uništava majčin i sestrin život.
- C. Obitelj ga odbacuje jer joj više nije koristan i primjer je otuđenoga pojedinca.
- D. Siromašan je student koji ne želi da se sestra za njega žrtvuje.

(1 bod)

38. Na kojega se **književnika odnose** sljedeće tvrdnje?

U 14. stoljeću u europsku je književnost uveo formu novele.
Njegova je zbirka od sto novela utjecala na razvoj europske proze.

- A. na Dantea Alighierija
- B. na Giovannija Boccaccia
- C. na Johanna Wolfganga Goethea
- D. na Pedra Calderóna de la Barcu

(1 bod)

39. Koji od sljedećih **antitetičnih** odnosa **nije** motiv u „Noveli od Stanca” Marina Držića?

- A. mladost – starost
- B. očevi – sinovi
- C. selo – grad
- D. sluge – gospodari

(1 bod)

40. Koji je lik „noćnik” u epu „Smrt Smail-age Čengića” Ivana Mažuranića?

- A. Durak
- B. Mirko
- C. Novica
- D. Smail-aga

(1 bod)

41. Koji je od sljedećih **likova romana** „Zločin i kazna” Fjodora Mihajloviča Dostojevskoga **najviše utjecao** na to da Raskoljnikov **prizna zločin**?

- A. Arkadij Svidrigajlov
- B. Avdotja Romanovna
- C. Dmitrij Razumihin
- D. Sonja Marmeladova

(1 bod)

42. S kojim je književnim djelom uspostavljena intertekstualna veza u sljedećemu primjeru iz „Kiklopa” Ranka Marinkovića?

„Naivno je i glupo u ovom svijetu biti dobar. (...) ja znam odmah u početku da mi stric želi ubiti oca i oženiti majku (...). Prekasno je poslije lupati se po čelu: ah, da sam znao, da sam mogao i slutiti! Kako to da nisam opazio, da nisam pomislio, da nisam ranije obratio pažnju?... Sve je prekasno, sve je učinjeno. I sad se treba osvetiti, a za to nismo sposobni. Pa mislimo: a čemu sve to, čemu osveta, kad našeg oca više nema, a majka je legla u krevet s ubojicom? Razmišljamo. ‘Razmišljanje nas čini kukavcima.’”

- A.** s djelom „Hamlet” Williama Shakespearea
- B.** s djelom „Stranac” Alberta Camusja
- C.** s djelom „Zločin i kazna” Fjodora Mihajloviča Dostojevskoga
- D.** s djelom „Život je san” Pedra Calderóna de la Barce

(1 bod)

III. Hrvatski jezik

Zadatci višestrukoga izbora

U zadatcima višestrukoga izbora **od više** ponuđenih odgovora samo je **jedan točan**.

Točan odgovor morate **označiti** znakom **X** na **listu za odgovore**.

Točan odgovor donosi **jedan bod**.

43. Koja je od sljedećih rečenica napisana **u skladu** s pravilima o **pisanju velikoga i maloga početnog** slova?

- A.** Austro-Ugarska Monarhija utemeljena je 1867. Austro-ugarskom nagodbom, a raspala se nakon poraza u Prvome svjetskom ratu.
- B.** Za vrijeme svoje slavne vladavine sultan Sulejman veličanstveni (1520. – 1566.) uveo je posebnu ceremoniju znanu kao Parada Baklava.
- C.** U gotičkoj crkvi svete Marije na Škrilinama kod Berma nalazi se freska „ples mrtvaca” koja je nastala u razdoblju Jeseni srednjega vijeka.
- D.** Najvažniji Rimski nalaz s bjelovarskoga područja, kameni reljef s prikazom mitološke scene Ifigenije na Tauridi, danas nije vidljiv jer je ugrađen u portal katedrale.

(1 bod)

44. U kojemu je od sljedećih primjera **upotrijebljen pleonazam**?

- A. elektronička poruka
- B. glasna glazba
- C. golema slika
- D. mala sobica

(1 bod)

45. Koji je frazem u **bliskoznačnome** odnosu sa **značenjem** sljedeće rečenice?

Prilika je propuštena.

- A. Trla baba lan da joj prođe dan.
- B. Baba šumom, djed drumom.
- C. Prošla baba s kolačima.
- D. Sto baba, kilavo dijete.

(1 bod)

46. Koja je riječ u sljedećemu tekstu **supodređenica/kohiponim** imenice **mačka**?

Kad birate kućnoga ljubimca, dobro razmislite koju ćete vrstu životinje odabrati.
Većina ljudi odlučuje se za psa ili mačku.

- A. ljubimac
- B. vrsta
- C. životinja
- D. pas

(1 bod)

47. Koja sintagma u sljedećoj rečenici **nije sročna** u **gramatičkome rodu**?

Jutros je susjeda Verica u obližnjoj trgovini kupila svježe mlijeko „Pašnjak”.

- A. susjeda Verica
- B. u obližnjoj trgovini
- C. svježe mlijeko
- D. mlijeko „Pašnjak”

(1 bod)

48. Koja je od sljedećih **zavisnosloženih** rečenica **subjektna** rečenica?

- A. Dugo smo vježbali kako bismo se što bolje pripremili za ispit.
- B. Vježbali smo kako je pokazano u oglednome ispit.
- C. Zna se kako je teško položiti taj ispit.
- D. Pitajte ih kako je bilo na ispitu!

(1 bod)

49. Koja je od sljedećih rečenica napisana u **skladu s pravilima o pisanju zareza**?

- A. Oprostite, što sam zaboravio najaviti svoj izostanak sa sastanka.
- B. Morate nazočiti sastanku, ili na vrijeme najaviti svoj izostanak.
- C. Zašto niste javili, da nećete moći nazočiti sastanku?
- D. Ako bude moguće, sastanak ćemo održati u srijedu.

(1 bod)

50. U kojoj je od sljedećih rečenica prisutan **izravni objekt?**

- A. Dugo nije razmišljao o njoj.
- B. Ona ga se nije sjećala.
- C. Ipak mu je oprostila.
- D. Uvrijedio ju je.

(1 bod)

51. Koja je od sljedećih rečenica **gramatički točna?**

- A. Naslijedit će svo očevo bogatstvo.
- B. Sami smo sagradili svoju kuću.
- C. Prvo pravilo vrijedi za svih.
- D. U ničemu nije uživao.

(1 bod)

52. U kojoj je od sljedećih riječi provedeno **jednačenje po mjestu tvorbe?**

- A. raspušten
- B. rastresen
- C. raščešljan
- D. raznježen

(1 bod)

53. Koja je od sljedećih tvorenica **nastala sufiksalsnom tvorbom?**

- A. beskućnik
- B. gromobran
- C. kućepazitelj
- D. padobranac

(1 bod)

54. Koji je **slog** u imenici „**računalo**” naglašen?

- A. ra-
- B. -ču-
- C. -na-
- D. -lo

(1 bod)

55. Kojemu **funkcionalnom stilu** hrvatskoga standardnog jezika **pripada** sljedeći tekst?

Noć knjige 2023. održana je u 254 grada i mjesta širom Hrvatske, a u programu su sudjelovale narodne knjižnice, knjižare, antikvarijati i nakladnici te različite ustanove – od vrtića, škola i muzeja do domova za umirovljenike i bolnica. Knjiga i čitanje slavili su se i u kafićima, parkovima, na plažama, pa i u tramvajima, vlakovima, na brodovima te u zagrebačkoj zračnoj luci.

- A. administrativnomu
- B. književnoumjetničkomu
- C. publicističkomu
- D. znanstvenomu

(1 bod)

56. Koje je od sljedećih prezimena **matronim**?

- A. Anić
- B. Marković
- C. Petrović
- D. Stipinić

(1 bod)

57. Kako se zove autor prve hrvatske gramatike?

- A.** Bartol Kašić
- B.** Faust Vrančić
- C.** Ivan Belostenec
- D.** Juraj Habdelić

(1 bod)

Zadatak višestrukoga izbora s nadopunjavanjem

U zadatku **višestrukoga izbora s nadopunjavanjem** (58.1. – 58.5.) **od više** ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.

Točan odgovor morate **označiti** znakom **X** na **listu za odgovore**.

Svaki **točan** odgovor donosi **jedan bod**.

U zadatku višestrukoga izbora s nadopunjavanjem (58.1. – 58.5.) **moгуće** je ostvariti **5 bodova**.

58. Kad je riječ o potrošnji i konzumaciji hrane, najviše se raspravlja o njezinoj kakvoći i sve (1.) _____ cijenama. Procjenjuje se da svaki stanovnik Hrvatske u prosjeku baci u smeće čak 71 (2.) _____ hrane godišnje. Ta neslavna brojka temelji se na istraživanju (3.) _____ tijekom 2021. provelo Ministarstvo gospodarstva i održivoga razvoja prema metodologiji Europske unije za praćenje otpada od hrane. Nije sav prehrambeni otpad jestiv, ali znatan dio (4.) _____. Prema spomenutom istraživanju količinom odbačene hrane koja je još jestiva (5.) _____ 4400 šlepera u koloni dugačkoj 70 kilometara – a tolika je udaljenost od Zagreba do Kutine. U istraživanju su navedene i ove slikovite usporedbe: jestiv udio odbačene hrane jednak je količini 363 140 štruca kruha, odnosno kao da svaki stanovnik Splita i Slavonskoga Broda dobije jedan kruh.

58.1.

- A. intenzivnijim
- B. neumjerenim
- C. skupocjenijim
- D. višim

(1 bod)

58.2.

- A. kila
- B. kile
- C. kilogram
- D. kilograma

(1 bod)

58.3.

- A. što ga je
- B. što ju je
- C. što su ga
- D. što su je

(1 bod)

58.4.

- A. bi
- B. bih
- C. jest
- D. jesu

(1 bod)

58.5.

- A. bilo je napunjeno
- B. bit će napunjeno
- C. napunilo bi se
- D. napunilo se

(1 bod)

Prazna stranica